

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA

Guia pràctica d'acollida lingüística

Guia de recursos per a l'acollida en llengua catalana
destinada als agents educatius i socials

“ (parlar el català) és una manera de mostrar-los que jo també sóc d'aquí;estic aquí, però sóc d'aquí també”
Ousseynou Niang (primera llengua: wòlof)

“ els catalanoparlants no haurien de canviar de llengua, perquè en el fons és l'única manera de trobar espais on aprendre la llengua (...)”
Carmen Pérez (primera llengua: castellà)

“ (que no et parlin en català) t'impedeix portar una vida normal, perquè quan tu vas a comprar el pa, comprant-lo ja t'estan recordant que no ets d'aquí...”
Aleksandra Lun (primera llengua: polonès)

“ aprendre el català és una forma d'aproximar-se, no només a uns costums i a unes tradicions, sinó al cor de la gent”
Robert Mettini (primera llengua: castellà)

“ qui vol prosperitat, ha d'aprendre el català”
Mohammed Iqbal (primera llengua: urdú)

Índex

Presentació	03
Introducció	04
1. L'acollida inicial	06
1.1. Els hàbits lingüístics dels agents educatius i socials	07
1.2. La necessitat d'aprendre el català	09
1.3. Els recursos públics d'orientació i suport a l'acollida lingüística	11
1.4. La primera acollida al centre escolar o de lleure	14
1.5. La integració lingüística en l'àmbit laboral	17
2. L'aprenentatge de la llengua catalana	19
2.1. La didàctica de la llengua catalana	20
2.2. El tractament de la diversitat cultural i lingüística	25
2.3. El foment de la participació i l'èxit escolar en l'alumnat nouvingut	28
2.4. L'aprenentatge lingüístic en el lleure	31
3. Les relacions socials	34
3.1. Les relacions amb els alumnes	35
3.2. Les relacions amb les famílies	37
4. Bones pràctiques	39
Experiència 1: Compartim converses!	40
Experiència 2: La ràdio com a estímul per a l'ús de la llengua catalana	42
Experiència 3: "Shabab Al-Gad", programa de suport a la integració escolar.	44
Experiència 4: Casal-escola Llengua d'estiu Xia Tian	46
Experiència 5: Som amigues	48
Experiència 6: Formació lingüística a l'empresa	50
Annex	51
Manifest <i>En català, trenquem murs i obrim fronteres!</i>	52
Bibliografia	54

Presentació

Probablement molts catalanoparlants ignorin que a Catalunya s'està produint un fenomen espectacular. I diàriament. Això sí, de manera discreta. Milers i milers de nens i nenes arribats de l'Amèrica Llatina, del Magrib, de l'Àfrica Negra, de Pakistan i de no sé quants llocs llunyans més, estan aprenent a parlar i escriure en català. Repeteixo, milers i milers. Han arribat amb les seves famílies on parlen urdú, amazic, àrab o castellà, i cada dia aprenen una dotzena de paraules noves. Jo he vist els més grans estudiar en català filosofia, química o història d'Espanya.

He ajudat una noia paquistanesa a fer el resum d'uns contes de Pere Calders. Calders és ideal: està ple de paraules genuïnes com "colla" o "amoiñar-se", i d'expressions com "el pa que s'hi dona" o "el carro pel pedregar". La noia me'n preguntava el sentit, jo li ho aclaria, mentre em permetia dir-li coses del tipus "xamfrà és important" o "damisel-la deixa-ho estar". A vegades llegia intentant comprendre cada paraula, perdia el fil de l'argument. "Però ara qui parla?" em deia. Quan copsava la trama, somreïa. Exactament igual que vostè o jo llegint Calders, amb la diferència que la noia va néixer a un vuit mil kilòmetres d'aquí.

M'imagino quantes hores de feina de mestres i professors hi ha al darrera d'aquell acte de comprensió lectora. I valoro extraordinàriament la feina que estan fent a les aules d'acollida i a l'ensenyament reglat. Una bona part del futur del país està a les seves mans. Fa 50 o 60 anys, quan la primera onada immigratòria, Catalunya estava segrestada. L'acollida es va fer als carrers, a les oficines i fàbriques, a les escales de veïns, però no les aules. M'atreviria a demanar als docents que no defallissin, al Govern que no deixi de dotar aquesta feina de tota mena de mitjans. I a la societat, que reconegui la feina dels que treballen en l'acollida, amb tot el respecte que es mereix, o sigui parlant sempre, arreu i amb tothom en català.

Antoni Bassas
Periodista

Introducció

La *Guia pràctica d'acollida lingüística* és una eina adreçada a professors, educadors socials, voluntariat, tècnics de l'administració pública i, en general, a totes aquelles persones vinculades amb l'acollida de la població nouvinguda. La guia vol oferir reflexions i alguns recursos pràctics per fomentar l'ús de la llengua catalana en la tasca d'acompanyament i d'inclusió social de les persones nouvingudes, especialment els infants i joves en edat escolar, i les seves famílies.

Considerem que la gestió de la diversitat i la integració de totes les persones ha de basar-se en el respecte cap a les diferències però alhora en el marc d'un projecte comú per poder ser membres de la societat en igualtat d'oportunitats i llibertats. Aquestes oportunitats difícilment es podran assolir si no hi ha una integració lingüística. En aquest sentit, l'alumnat nouvingut presenta nous reptes al nostre sistema educatiu, però també aporta un enriquiment social i cultural indubtable. La introducció d'alumnat de diverses procedències i cultures en l'ensenyament brinda l'ocasió de fomentar el coneixement i el respecte envers la diversitat de llengües del nostre país; així mateix, la formació de ciutadans i ciutadanes de la nova societat catalana ofereix l'oportunitat de consolidar la llengua catalana com a llengua de cohesió social.

En la societat complexa i cada cop més plural en la qual vivim, però, els objectius d'educar i formar les generacions més joves perquè es puguin desenvolupar socialment i lingüística desborden la tasca que poden fer els centres escolars. Per això, es requereix la coordinació d'actuacions de tots els organismes socials i educatius que

intervenen en la rebuda i la inclusió social de la població nouvinguda: centres de lleure, equipaments esportius, serveis públics, etc.

La guia, doncs, ofereix un recull d'estratègies i propostes amb una orientació lingüística, recomanades per professionals de diversos àmbits, amb l'objectiu de ser practicables per totes les persones que d'una manera o altra són els primers referents lingüístics d'aquesta població. Així mateix, hi ha diverses reflexions i recursos que la Plataforma per la Llengua hem anat elaborant fruit de l'activitat duta a terme a través de la nostra campanya d'acollida lingüística. Especialment, a partir de les aportacions de l'estudi *L'alumnat nouvingut i el català: una perspectiva transversal* (Plataforma per la Llengua, 2005); i, també, mercès a l'experiència acumulada amb la consolidació d'una xarxa formada per diverses entitats de la immigració per apropar el català als nous catalans i catalanes i compartir el nostre desig de progrés social i cultural.

Per raons de legislació i sociolingüístiques, la guia està enfocada per utilitzar-se en l'àmbit territorial del Principat de Catalunya (sota administració de la Generalitat de Catalunya). Tot i així, considerem que algunes de les reflexions i propostes que s'hi fan també poden ser útils per a d'altres llocs dels territoris de parla catalana. Així mateix, el fet que la incorporació d'alumnat nouvingut no es produeixi d'una manera equilibrada per a tot el Principat fa que determinades propostes resultin més adients en determinats contextos que en d'altres, i per tant, haurem de pensar en la seva conveniència segons cada situació concreta.

L'estructura de la guia

En els primers tres blocs, els continguts s'han articulats considerant els tres processos bàsics de l'acollida lingüística: l'acollida inicial, l'aprenentatge de la llengua i les relacions socials.

L'acollida inicial fa referència al conjunt de processos que es produeixen des de l'etapa de pre-matrícula fins al moment de la incorporació de l'alumne al centre escolar o de lleure; així mateix, en aquesta primera fase s'inclou la incorporació dels joves nousvinguts en l'àmbit sociolaboral. Posteriorment, ens centrem en els processos de l'aprenentatge lingüístic que inclouen tant l'escolarització de l'alumnat i el reforç extraescolar, com l'aprenentatge de la llengua pel que fa als adults. Finalment, ens ocupem del desenvolupament de les relacions socials, concretament de les interaccions amb l'alumnat nousvingut d'una banda i, de l'altra, amb les seves famílies.

De cada tema s'exposen reflexions, estratègies i propostes que puguin ser útils a l'hora d'orientar la tasca educativa i millorar el nostre paper com a models lingüístics. Així mateix, es faciliten algunes eines de consulta, amb una descripció molt sintètica, i l'àmbit o els àmbits on és recomanable emprar-les: educació formal (primària, ESO i batxillerat), educació no formal (entitats de lleure, esportives, etc.), educació informal (associacions de veïns, associacions d'ajuda a la immigració...) i administració pública (serveis municipals o comarcals d'immigració, de benestar social, ambulatoris, etc.).

Pel que fa al quart i últim bloc, es mostra un recull de sis *bones pràctiques*: són projectes encapçalats per escoles, entitats, empreses o la mateixa administració pública a fi d'aconseguir resultats positius en l'ús del català a curt o mitjà termini. Cada bona pràctica conté una breu avaluació nostra, per tal de reforçar els aspectes que ens han semblat més interessants o bé per fer propostes noves que puguin millorar en l'aspecte lingüístic els bons resultats de l'experiència.

1. L'acollida inicial

1.1. Els hàbits lingüístics dels agents educatius i socials

Si les persones que acollim la població nouvinguda, ja sigui en ajuntaments, ambulatoris, escoles, esplais, equipaments esportius, etc. mantenim **una alta fidelitat a l'ús del català** ja estem fent una tasca molt important d'integració d'aquesta població perquè:

- a) **Evitem l'exclusió social.** Segur que en més d'una ocasió ens hem topat amb la frase " els nouvinguts no necessiten aprendre el català perquè el castellà tothom l'entén". Però cal assumir que integrar-se no és el fet de poder-se comunicar: integrar-se implica el fet de viure en un lloc en igualtat de condicions que la resta dels ciutadans. Per això, la incorporació de l'alumnat i les famílies nouvingudes sense accés al català en el territori on és la llengua pròpia representa una forma més d'exclusió social.
- b) **Oferim oportunitats per poder aprendre la llengua catalana.** Els professionals que treballem en centres educatius i socials en zones on l'ús social del català és baix, lluny de fer esforços en va, estem cobrint els dèficits de la llengua catalana que hi ha en aquests municipis o barris on viu l'alumnat nouvingut i les seves famílies.
- c) **Podem millorar les condicions de la nostra llengua.** Des de la nostra tasca podem fer que el català sigui la llengua vehicular i habitual en un futur immediat. De fet, la població nouvinguda ha canviat el panorama lingüístic del nostre país: d'una situació de bilingüisme s'ha passat a una situació de plurilingüisme

(només a Catalunya es parlen més de 200 llengües). Aquest és un context nou i molt favorable perquè el català es converteixi definitivament en un autèntic punt de trobada en la nostra societat.

- d) **Vetllem pels mateixos drets i deures que la resta de ciutadans catalans.** La legislació vigent contempla l'ús del català com un dret del conjunt dels ciutadans, i en l'Estatut d'autonomia de Catalunya, a més, s'estableix el deure de conèixer-lo. Per tant, relacionar-nos en català amb la població nouvinguda és una de les millors eines de què disposem per garantir-los la igualtat d'oportunitats.

Per ser fidels a la llengua catalana hem d'acostumar-nos a un nou hàbit: el de mantenir l'ús de la llengua en totes les situacions, independentment de la procedència de l'interlocutor. **Si no ens entenen, podem adoptar algunes pautes que facilitin la comunicació**, com ara:

- Parlar amb una velocitat inferior a la normal
- Acompanyar el discurs amb gestos o imatges
- Simplificar el vocabulari i les frases que utilitzem

No hem de canviar de llengua llevat que, com a mínim, ens ho demanin. En el cas que ens demanin canviar de llengua i que per la circumstància concreta creguem que és el més convenient, cal que utilitzem aquella que sigui més propera a l'interlocutor, no a nosaltres (no sempre serà el castellà).

Objectius >

- > Assumir el paper dels agents educatius i socials en l'aspecte lingüístic.
- > Prendre consciència del rol de la llengua catalana com a eina d'integració.
- > Saber afrontar una situació de mancança comunicativa.

Eina 1.

Guia pràctica per saber afrontar situacions lingüístiques quotidianes.

Àmbit: educació formal, no formal i informal i administració pública.

Què faig si...?. Plataforma per la Llengua

Es tracta d'una guia que exposa suggeriments per afrontar algunes situacions quotidianes relacionades amb l'ús de la llengua que a vegades se'ns fan difícils d'encarar. Recomanem sobretot l'apartat "Converses i diàlegs amb persones que no parlen català". Podeu aconseguir aquesta guia a:

Plataforma per la Llengua - Telèfon: 93 321 18 03
a/e: info@plataforma-llengua.cat

www.plataforma-llengua.cat/doc/guiaquefaigsi.pdf

Eina 2.

Taller de sensibilització per a agents educatius i socials

Àmbit: educació formal, no formal i informal i administració pública.

Taller de Sensibilització. Fundació Reeixida.

Adreçat a persones que exerceixen de models lingüístics (monitors esportius, educadors, voluntariat, tècnics d'immigració, etc.) i que volen aprendre recursos i arguments eficaços per tal d'afavorir l'ús de la llengua catalana. Per a més informació:

Fundació Reeixida - Telèfon: 93 415 90 02

a/e: tallers@reeixida.cat - www.reeixida.cat/sensibilitzacio

1. L'acollida inicial

1.2. La necessitat d'aprendre el català

Les persones nouvingudes potser desconeixen els efectes positius que comporta l'aprenentatge de la llengua catalana. Per això, cal que aquells qui treballem en els diversos àmbits de l'acollida tinguem presents i transmetem **arguments seductors** per a l'aprenentatge de la llengua (cal evitar convertir aquesta oportunitat en una font de tensions). A continuació exposem diverses raons que demostren que el català, al nostre país, els *obre fronteres* de tota mena:

- És necessari per als pares i mares perquè és la llengua que aprenen els seus fills a l'escola.
- Permet relacionar-se amb el centre escolar i les activitats que aquest dugui a terme.
- Proporciona confiança per poder desenvolupar-se pel municipi com ho fa tothom (a l'ajuntament, al centre sanitari, al mercat, a l'esplai, etc.).
- Aporta empaties amb la gent d'aquí, que valora positivament que els nouvinguts s'expressin en català.
- En molts dels cursos que s'ofereixen, s'obté un certificat de coneixement del català que pot ser útil a l'hora de trobar feina.
- La llengua catalana, com a eina, és molt més efectiva que altres llengües en altres territoris per a la integració en la societat. Així, per exemple, a un marroquí o un equatorià a Madrid possiblement li sigui més difícil d'ésser reconegut com a ciutadà més del país pel fet de parlar castellà, mentre que a casa nostra, si parla català, molt més fàcilment deixarà d'ésser estranger davant la percepció dels ciutadans.

D'altra banda, podem facilitar-los informació o bé ajudar-los en l'accés als cursos de català que millor s'adaptin a les seves necessitats.

Objectius >

- > Transmetre l'oportunitat del català.
- > Encoratjar la població nouvinguda a aprendre la llengua pròpia.
- > Facilitar l'accés a l'aprenentatge del català.

Eina 1.

Manifest “En català trenquem murs i obrim fronteres”

Àmbit: educació formal,
no formal i informal
i administració pública.

Manifest elaborat per entitats de nous catalans, amb el suport de la Plataforma per la Llengua, on cadascuna aporta la seva lectura del català amb relació a la seva condició de nous catalans. Totes les entitats coincideixen en reclamar el català com a vehicle comú de comunicació i evidenciar la vitalitat d'una llengua parlada amb multitud d'accents. El document pot servir-nos per sensibilitzar i reivindicar la necessitat que els nouvinguts accedeixin al català. El manifest es pot veure en l'annex d'aquesta guia o també es pot consultar al web de la Plataforma per la Llengua:

www.plataforma-llengua.cat/doc/manifestacollida.pdf

Eina 2.

Campanya de sensibilització per l'adopció del català com a llengua comuna i d'ús habitual

Àmbit: educació formal,
no formal i informal
i administració pública.

La campanya **Adopta el català** portada a terme per l'organització Veu Pròpia, formada per nous parlants a favor de la llengua, pretén encoratjar els nouvinguts i les persones que coneixen el català però que no l'utilitzen en adoptar-lo com a llengua habitual. L'entitat difon aquestes idees mitjançant un programa d'actes a centres de normalització lingüística, instituts, associacions d'immigrants, etc. Per a més informació:

Veu Pròpia - Telèfon: 93 350 6089

a/e: info@veupropia.org - www.veupropia.org/adopta

Eina 3.

Cursos de català per a adults (persones de més de 16/18 anys)

Àmbit: educació formal,
no formal i informal
i administració pública.

A Catalunya hi ha oferta pública de cursos de català a través del Consorci per a la Normalització Lingüística, que ofereix molts cursos bàsics inicials amb una orientació per a l'acollida lingüística. També, se n'ofereixen des de les escoles de formació d'adults, les escoles oficials d'idiomes, ajuntaments o consells comarcals, i també cursos organitzats per centres privats i diverses associacions de la societat civil.

Consorci per a la Normalització Lingüística (CPNL)

C/ Mallorca, 272, 8è - 08037 Barcelona

Telèfon: 93 272 31 00 - www.cpln.cat

Altres entitats que organitzen cursos (no inclosos els cursos del CPNL). Podeu consultar l'oferta al Web de la llengua catalana:

www6.gencat.net/llengcat/aprenecat/cursosad.htm

1. L'acollida inicial

1.3. Els recursos públics d'orientació i suport a l'acollida lingüística

Molt sovint, erròniament, es creu que els recursos i instruments d'acollida lingüística i els altres equipaments lingüístics són un terreny exclusiu del professorat de llengua catalana o dels tutors de les aules d'acollida. Però el cert és que els programes i instruments que ha posat en marxa la Generalitat (aules d'acollida, plans d'entorn, plans d'acolliment lingüístic, etc.), sobretot a través del *Pla per a la llengua i la cohesió social*, són concebuts perquè **l'acollida lingüística sigui un objectiu compartit per tots els agents** involucrats en la integració de la població nouvinguda.

Per aquest motiu, quan alguns mestres mostren poca responsabilitat pel que fa a l'ús del català amb l'alumnat nouvingut convé parlar-hi de manera cordial, explicant que aquest comportament:

- Minva l'eficàcia dels programes i instruments públics que actuen per aconseguir l'ús normal del català d'aquesta població.
- Contradiu la tasca que fan altres companys i companyes de feina compromesos amb la integració lingüística de l'alumnat en llengua catalana.

D'altra banda, podem comentar-los que a **Internet trobarem molts recursos i instruments** que actualment ofereixen les administracions públiques i altres institucions i organismes, que poden facilitar l'atenció en català als adults i l'ensenyament de la llengua als infants i adolescents:

- Informacions generals i dubtes lingüístics: oficines de garanties lingüístiques.
- Orientacions per la tasca educativa: serveis educatius i pàgines de recursos del Departament d'Educació.
- Comunicació amb les famílies: serveis de traducció, traductors de textos en línia, etc.

Objectius >

- > Conèixer els instruments de suport i acollida lingüística.
- > Eficàcia dels recursos públics.
- > Treball coordinat en la tasca d'atenció de la població nouvinguda.

Eina 1.
Oficina de Garanties
Lingüístiques

Àmbit: educació formal,
no formal, informal
i administració pública.

L'Oficina de Garanties Lingüístiques (Secretaria de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya) és un punt de referència unificat per a totes les consultes i incidències relacionades amb l'ús de la llengua.

Entre altres qüestions, podem consultar dubtes sobre:

- a) aprenentatge i certificats de català
- b) assessorament i consultes lingüístiques
- c) legislació lingüística

Per a més informació:

www6.gencat.net/llengcat/ogl/consultes.htm

Telèfons de l'Oficina de Garanties Lingüístiques:

Barcelona: 935 671 074

Girona: 972 225 417

Lleida: 973 030 499

Tarragona: 977 236 559

Tortosa: 977 441 234

Eina 2.
Serveis educatius

Àmbit: educació formal.

Els centres escolars i el professorat podem utilitzar els *Serveis Educatius* del Departament d'Educació com a servei d'orientació en la nostra tasca educativa per fer que el català sigui l'eix vertebrador d'aquesta tasca. Es pot consultar més informació a l'apartat *Serveis Educatius* del web: www.xtec.cat

En aquest mateix web, a la *Mediateca dels CRP* hi ha tot el llistat de documents disponibles en els Centres de Recursos Pedagògics que es troben en tot l'àmbit territorial depenent del Departament d'Educació. Hi ha materials i recursos per a la tasca de sensibilització, ensenyament i promoció de la llengua catalana tant en l'alumnat nouvingut com autòcton.

Eina 3.
Portals d'internet per a l'acollida lingüística de l'alumnat nouvingut
Àmbit: educació formal i no formal.

Espai LIC

www.xtec.cat/lic

Web de la Subdirecció de Llengua i Cohesió Social on es poden consultar documents pràctics, materials didàctics i experiències per les diferents etapes del procés d'escolarització de l'alumnat.

Edu365

www.edu365.cat

Portal educatiu que poden utilitzar els alumnes, pares i mares, professorat i centres educatius no universitaris de Catalunya. És recomanable consultar la pàgina d'*Acollida* que s'hi arriba a través dels apartats d'ESO o Primària, a l'àrea on hi diu "Enllaços". Hi trobem materials que formen part de webs de diverses àrees i que poden resultar útils per a l'aprenentatge de la llengua catalana entre els alumnes nouvinguts.

Eina 4.
Serveis de traducció per a la comunicació amb les famílies
Àmbit: educació formal, no formal i informal i administració pública.

Servei de traducció de la Generalitat. Els centres docents poden sol·licitar fins a un màxim de tres entrevistes l'any per a cada alumne. Per sol·licitar el Servei de traducció i interpretació del Departament d'Educació, es pot fer a través de l'Espai LIC:

www.xtec.cat/lic/nouvingut/professorat/prof_com_traduccio.htm

També podem consultar-hi la relació d'entitats, associacions i persones autoritzades pel Departament d'Educació on les comissions d'escolarització i els centres es poden adreçar.

Serveis de traducció i interpretació oferts per ajuntaments i consells comarcals per a la comunicació amb la població nouvinguda.

Sanitat Respon (Generalitat de Catalunya) també ofereix un servei de traducció telefònica per a metges que, en la consulta, atenguin un estranger l'idioma del qual desconeixen, com ara l'àrab, anglès, alemany, fula, hebreu, grec, paquistanès, turc, rus, urdú o japonès, entre d'altres. Telèfon: 902 111 444 (24 h.)

1.4. La primera acollida al centre escolar o de lleure

En aquest primer contacte amb la família **és molt important que la comunicació sigui el més fluida possible** perquè, d'una banda, hem de transmetre el màxim d'informació sobre el funcionament del centre; en el cas de les escoles i instituts, també cal facilitar informació general sobre el nostre sistema escolar. D'altra banda, l'entrevista amb la família s'ha d'aprofitar per conèixer bé la situació de partida de l'alumne i per informar-nos del seu nivell d'escolarització i les llengües que coneix. El coneixement de les dades bàsiques de l'alumne també permetrà que no caiguem en errors i estereotips (del tipus "tots els marroquins parlen l'àrab o el tenen com a llengua materna").

Així mateix, podem **vetllar perquè el català esdevingui, a partir d'aquest primer contacte, la llengua vehicular amb la família i l'alumnat:**

- a) D'entrada convé sempre mantenir la llengua catalana, i si la comprensió és difícil, caldria utilitzar imatges, gestos, parlar amb frases curtes i simples, etc. (vegeu també el tema 1.1).
- b) En algunes ocasions, la prioritat de comunicar-nos amb fluïdesa el primer dia que ens entrevistem amb la família nouvinguda crea una situació difícil respecte a la nostra actitud de ser fidels al català; en aquests casos, la nostra resposta variarà en funció de la receptivitat de l'interlocutor i de cada situació concreta.
- c) En el cas últim que hàgim de canviar de llengua, farem servir, si és possible, la llengua

més propera a la persona nouvinguda (no pas a nostraltres). El castellà no és sempre, evidentment, el canal més proper; cal tenir-ho en compte. Davant d'aquesta necessitat d'emprar una altra llengua, també pot ser útil que en aquell moment l'alumna o l'alumne no hi sigui present, per evitar que pugui percebre el català com una llengua que no és necessària.

- d) També podem utilitzar un servei de traducció (vegeu l'Eina 4 del tema 1.3). Cal demanar que la traducció es faci en català, perquè vegin la utilitat d'aquesta llengua.
- e) Cal transmetre a la família la importància que els seus fills aprenguin el català i l'utilitzin. També, i encara que aquesta sigui una opció que finalment decidiran ells, cal exposar a la família els efectes positius que els comportaria aprendre el català (vegeu el tema 1.2) i orientar-la sobre llocs on aprendre'l (vegeu l'Eina 3 del tema 1.2), ja que contribuiria a no perpetuar aquesta situació de manca comunicativa.

Objectius >

- > Comunicació fluida amb la família.
- > Transmetre la utilitat de la llengua d'aprenentatge escolar i pròpia del país d'acollida.
- > Establir el català com a llengua d'interrelació entre el centre educatiu i les famílies.

Eina 1. **Proposta per la rebuda de la família al centre**

Àmbit: educació formal
i no formal.

Miquel Àngel Alegre exposa una proposta que té l'objectiu doble d'establir un vincle afectuós i de confiança, i que es produeixi un intercanvi d'informació més eficaç: es tractaria d'aprofitar el recorregut pel centre educatiu formal o informal (casals, centres cívics, espais...) explicant els diversos espais i equipaments a fi de recollir informació bàsica sobre l'entorn familiar i els seus hàbits. Per exemple, quan es visita la biblioteca es pregunta sobre els espais i hàbits d'estudi en l'àmbit domèstic; quan es visita el pati, sobre les pràctiques d'oci o aficions de l'alumne; quan es visiten les aules de batxillerat, sobre les expectatives acadèmiques i laborals, etc. En qualsevol cas, caldria preparar prèviament la visita i estipular una bateria de preguntes clau. Per a més informació:

ALEGRE, M.A.: Educació i immigració: l'acollida als centres educatius, Editorial Mediterrània, Barcelona, 2005, pàgs.135-136.

Eina 2. **Informació per recollir i per facilitar**

Àmbit: educació formal.

Espai LIC. Alumnat nouvingut. Recursos per a les famílies. Comunicació a les famílies.

www.xtec.cat/lic/nouvingut/families_com.htm

Es pot consultar, en diverses llengües, informació bàsica sobre el sistema educatiu a Catalunya i algunes notes per facilitar els primers contactes entre el centre i la família nouvinguda.

Eina 3.

Model per avaluar el grau d'escolarització i coneixement curricular lingüístic en els alumnes d'incorporació tardana

Àmbit: educació formal.

Avaluació inicial. Espai LIC.

www.xtec.cat/lic/nouvingut/profe_aco.htm

S'ofereix un protocol de proves de llengua i de matemàtiques en diverses llengües (àrab, francès, xinès...) per a l'alumnat d'entre 8 i 16 anys que accedeix per primera vegada al sistema educatiu català.

Eina 4.

Materials per a les famílies per començar a comunicar-se en català

Àmbit: educació formal, no formal, informal i administració pública.

Viure a Catalunya. Vocabulari en imatges, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Barcelona, 2003.

Viure a Catalunya. Comencem a parlar, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Barcelona, 2003.

Ambdues publicacions es poden consultar a:

Llengcat.

www6.gencat.net/llengcat/immigra/guies.htm

Si esteu interessats en rebre'ls en format paper contacteu amb la Secretaria de Política Lingüística: spl.presidencia@gencat.cat

A l'abast. Comunicació bàsica en llengua catalana. Consorci per al Foment de la Llengua Catalana i la Projecció Exterior de la Cultura de les Illes Balears: Govern de les Illes Balears. Conselleria d'Educació i Cultura. Direcció General de Política Lingüística, 2001.

Consultables a: **Web educatiu de les Illes Balears.** Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Educació i Cultura.

weib.caib.es/Recursos/abast/home.htm

1.5. La integració lingüística en l'àmbit laboral

El domini del català és una **competència molt útil per la trajectòria professional de la població nouvinguda**, ja que:

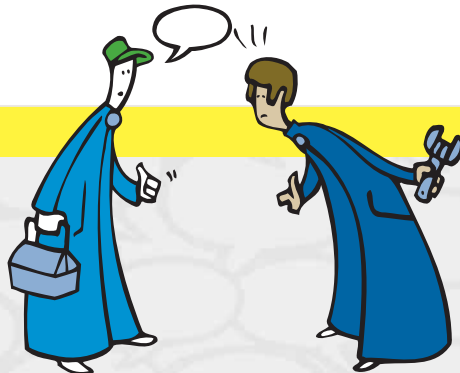
- Tant en els estudis superiors com en l'accés al mercat laboral molt sovint és l'eix de comunicació principal.
- És un element central en el desenvolupament de l'autonomia personal, molt valorada en qualsevol tipus de feina.
- Ofereix perspectives de promoció social: les feines més qualificades tenen uns percentatges de coneixement de la llengua més alts que les feines no qualificades.
- Facilita les relacions socials a l'ambient laboral.
- És un dret bàsic dels treballadors que facilita l'accés a altres drets fonamentals com la salut, l'educació, etc.
- A Catalunya, les empreses amb establiments oberts al públic han de poder atendre per llei als consumidors i consumidores quan s'expressin en llengua catalana (art. 32.1 de la

Llei 1/1998 de política lingüística). Cal, doncs, que els seus treballadors coneguin aquesta llengua. Altrament, no podran exercir la seva feina d'acord amb la llei i els mínims de qualitat establerts. És, per tant, indispensable, en aquests casos, com a mínim la comprensió.

Convé explicar aquestes qüestions tant als joves nouvinguts com a les seves famílies per tal de no amagar-los informació que els pot ser útil per a la seva inclusió al mercat laboral. Però també és molt important **transmetre als mestres, educadors o al personal amb qui treballem** i que atén al jovent nouvingut que si més enllà de la formació en llengua catalana **no els facilitem l'oportunitat de practicar el català, es trobaran en condicions de desigualtat** respecte als nois i noies catalanoparlants o amb un bon domini del català en el moment de continuar els estudis superiors o bé d'incorporar-se al mercat laboral.

Objectius >

- > Fer explícita l'oportunitat del català com a eina d'inclusió al mercat laboral.
- > Facilitar el desenvolupament autònom de la població nouvinguda.
- > Contribuir a la igualtat d'oportunitats en l'accés de la població nouvinguda als estudis superiors o al mercat laboral.

Eina 1.
Guia per l'acollida dels treballadors immigrants.

Àmbit: educació formal, no formal, informal i administració pública.

Secretaria d'Immigració de CC.OO: **La immigració: una nova realitat al centre de treball.** Guia per a delegats i delegades sindicals, Barcelona, 2005.

Guia per ajudar a conèixer els drets sindicals i laborals, i sensibilitzar als sindicalistes i delegats sindicals per a l'acollida de treballadors immigrants. La guia incorpora un apartat sobre l'aprenentatge de la llengua catalana. Consultable a:

www.conc.es/cite/documentacio/memoria2005/guies/guia_immigracio_delegats.pdf

Eina 2.
Material de suport per fomentar l'ús del català entre els treballadors

Àmbit: educació formal, no formal, informal i administració pública.

Díptic: **"El català t'obrirà moltes portes"**. Direcció General de Política Lingüística. Generalitat de Catalunya.

Informació sobre la llengua catalana, els avantatges d'aprendre el català, els recursos per fer-ho, etc. Pot anar adreçat tant a les famílies novingudes com als joves que es troben en el moment de transició de l'escola al mercat de treball. En català, castellà i anglès.

Guia elaborada per la Confederació del Comerç de Catalunya: **Oberts al català. Guia per instal·lar-se comercialment en català.** En el capítol "Codi de bones pràctiques sobre l'ús del català en el comerç, els serveis i el turisme de Catalunya" s'exposen diverses raons per a l'ús del català en el món laboral:

- "A Catalunya, hi ha l'obligació legal d'estar en disposició d'atendre els clients en català".
- "Els clients valoraran aquesta atenció en la seva llengua, en la pròpia del país, i ho veuran com a factor positiu d'integració".
- "Obrirà les portes als negocis amb nous clients".

La guia es pot consultar en línia en català, castellà, anglès, xinès, àrab i urdú i es troba també en format PDF a:

www.confecomercat.es

2. L'aprenentatge de la llengua catalana

2.1. La didàctica de la llengua catalana

Per a l'ensenyament de la llengua catalana convé tenir en compte la metodologia que utilitzarem, el tipus d'alumnat a qui ens dirigim i els materials que es faran servir a l'aula.

a) Metodologia

Actualment, diverses investigacions han considerat l'**enfocament comunicatiu** com la metodologia més eficaç per ensenyar una llengua a un aprenent que no la coneix (tots els programes elaborats pel Consell d'Europa parteixen d'aquest enfocament). Aquesta metodologia proposa que els continguts estiguin vinculats amb les motivacions, interessos i característiques personals de l'alumnat; que les activitats que es realitzin a l'aula siguin versemblants; que tinguin una intenció comunicativa on la llengua sigui l'eina d'interacció i no sigui un objectiu per ella mateixa; i que es treballin tan aïlladament com integradament les quatre habilitats lingüístiques bàsiques (comprensió oral i escrita, expressió oral i escrita) mitjançant activitats on l'alumne aconsegueixi un propòsit inicial.

Segons l'enfocament comunicatiu, una llengua s'aprèn sobretot quan s'usa. Per això, la didàctica de la llengua ha d'anar acompanyada de la sensibilització de tot l'alumnat sobre l'ús normal de la llengua pròpia i del professorat i de l'entorn educatiu per tal que es prengui consciència del nostre paper en l'aspecte lingüístic. Els mestres i educadors podem ajustar la parla al nivell de comprensió de l'alumnat i corregir de manera subtil en el moment en què conversem amb ells. És útil, també, tenir coneixements de la llengua materna

de l'alumne per millorar l'eficàcia de l'aprenentatge del català (recomanem l'Eina 3 del tema 2.3).

b) Tipus d'alumnat

En el cas dels **estudiants que necessiten ser alfabetitzats** cal tenir en compte que:

- S'ha d'assolir una certa competència oral abans que l'escrita (tot i que, a mesura que s'avança, les dues es van entrelaçant).
- S'han d'emprar materials de suport molt visuals i amb continguts adaptats a l'edat del públic.

Pel que fa a l'**alumnat de l'ensenyament reglat** cal tenir en compte que:

- L'aprenentatge del català sol presentar menys problemes pels qui s'incorporen en l'educació infantil o en el cicle inicial de primària en comparació amb l'alumnat de secundària, sobretot mercès als Programes d'Immersió Lingüística*.
- A partir del segon cicle de primària les àrees instrumentals són el punt de partida de l'adquisició de molts aprenentatges. Perquè puguin accedir a aquests aprenentatges en igualtat de condicions que la resta de l'alumnat caldria reforçar l'aprenentatge del català a l'aula d'acollida o a la classe de reforç de llengua a partir de l'adquisició d'un llenguatge específic i coneixements de les altres àrees d'aprenentatge (matemàtiques, ciències socials, ciències naturals...).

* Programa lingüístic i pedagògic, que dinamitza el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, a través del qual els alumnes no catalanoparlants acaben el cicle inicial sabent parlar i escriure el català. Per a més informació: www.xtec.es/sedec/pil/pag80.htm

2. L'aprenentatge de la llengua catalana

c) Materials

A Internet podem trobar una gran varietat de bibliografia, sobretot a l'**Espai LIC del Departament d'Educació**, on aquesta s'ofereix classificada segons el tipus de públic: alumnat de primària o bé alumnat de secundària (en algunes referències s'indica que es poden emprar amb adults).

Objectius >

- > Enfocament comunicatiu en l'ensenyament-aprenentatge de la llengua.
- > Coneixement de la primera llengua de l'alumne.
- > Adaptació de la didàctica lingüística a les característiques de l'alumnat.
- > Tria de materials adaptats a les necessitats de l'alumnat.

Eina 1. **Marc europeu comú per definir les estratègies d'ensenyament- aprenentatge de la llengua.**

El *Marc europeu comú de referència* elaborat pel Consell d'Europa és un referent a l'hora d'establir unes bases comunes per a l'ensenyament- aprenentatge de les segones llengües i establir uns nivells d'aprenentatge comuns en àmbit europeu. Pot servir-nos per estructurar continguts, objectius i mètodes d'ensenyament segons el grau de coneixement de la llengua dels estudiants. Podeu consultar-lo a:

Marc europeu comú de referència per a les llengües: aprendre, ensenyar, avaluar. Llengcat.

www6.gencat.net/llengcat/publicacions/marc

Eina 2.

**Model pedagògic
per fomentar l'ús del
català des de qualsevol
tasca educativa**

Àmbit: educació formal,
no formal i informal.

Estratègies d'intervenció lingüística amb l'alumnat nouvingut.
SEDEC.

www.xtec.cat/sedec/it/estrateg.htm

Web on s'exposen diverses estratègies i rols lingüístics. És útil per a qualsevol persona que tingui contacte freqüent amb persones nouvingudes.

Eina 3.

**Propostes per practicar
l'ús oral del català
a l'aula d'acollida**

Àmbit: educació formal.

a) Tallers de conversa

Sessions de conversa a càrrec d'alumnes autòctons de diferents nivells convidats a l'aula d'acollida. Els tutors d'acollida o professors donarien suport a l'alumne convidat, en hores de tutoria (escollint els temes, el vocabulari bàsic a incloure, organitzar els torns d'intervenció...). A l'aula d'acollida el grup prepararia la rebuda de l'alumne convidat i el treball a fer durant i després de la sessió. Per a més informació, vegeu la publicació:

ALEGRE CANOSA, M.A.: Educació i immigració: l'acollida als centres educatius, Editorial Mediterrània, col·lecció "Polítiques", núm. 44, Barcelona, 2005. pg. 141-142

b) Conte Nador

Experiència basada en la creació d'un conte amb alumnes de l'aula d'acollida, amb la col·laboració d'alumnes de l'aula especial i alguns adults. L'objectiu és el de treballar la producció oral i l'enregistrament de veus. Per a més informació:

CEIP Carme Auguet (Girona)
Telèfon: 972 21 27 45

Eina 4. **Recull de materials per ensenyar el català.**

Àmbit: educació formal
i no formal.

a) **Materials per a la llengua catalana.** Espai LIC.
www.xtec.cat/lic/nouvingut/alumnat_mat.htm

Recull de materials per a l'ensenyament de llengua catalana a l'alumnat de primària i secundària. Alguns d'ells es poden descarregar des de la mateixa pàgina. Trobareu materials per diversos tipus de públic, com per exemple:

- Per a l'alumnat de primària i secundària no alfabetitzat trobem la col·lecció **El nostre món. Mètode d'aprenentatge del català**, publicat per l'ACEFIR (Associació Catalana per a l'Educació, la Formació i la Recerca). Presenta un mètode d'aprenentatge per a l'alfabetització oral que fusiona el mètode sil·làbic amb el visual, i que fins ara ha obtingut bons resultats.
- Per a l'alumnat d'incorporació tardana que necessita assolir el nivell del grup-classe hi ha els materials **Món**, de les autores E. Romeu i M. Sendrós, basat en l'ensenyament de la llengua a partir del treball paral·lel de les quatre grans àrees (llengua, matemàtiques, c. de la naturalesa i c. socials), de manera que es van reforçant tots els aprenentatges des dels diversos angles.

b) **Acollida.net**
www.acollida.net

Projecte d'intercanvi de materials elaborats per professors de tot Catalunya, adreçat a les aules d'acollida, sobretot de secundària.

Eina 5.

Recursos per provocar la reflexió sobre l'ús de la llengua catalana com a eina de cohesió i relació social.

Àmbit: educació formal i no formal.

a) VARIS: **La veu dels Kats**, Ed. Mediterrània, col·lecció "Tu què faries?", núm.7, Barcelona, 2005

Còmic que té com a objectiu la reflexió i el diàleg sobre l'ús de la llengua catalana, a través d'un test que trobareu al final de la lectura.

b) **Taller d'Educació per la Llengua**. Fundació Reeixida
Taller adreçat als joves i adolescents; l'objectiu és despertar la sensibilitat cap al patrimoni lingüístic de la humanitat i la importància de l'ús del català tant a nivell col·lectiu com individual.
Per a més informació, podeu contactar amb:

Fundació Reeixida
Telèfon: 93 415 90 02
a/e: tallers@reeixida.cat
www.reeixida.cat/educacio

c) Tríptics "**Acull en català**" i "**El català, llengua d'acollida**".
Plataforma per la Llengua.

Aquests dos tríptics (el segon, traduït a set idiomes) mostren de manera molt visual diverses situacions que plantegen una reflexió al voltant de l'ús del català amb les persones nouvingudes.
Podeu demanar-los a la Plataforma per la Llengua o bé consultar-los en pdf a:

"Acull en català"
www.plataforma-llengua.cat/doc/tripticacull.pdf

"El català, llengua d'acollida"
www.plataforma-llengua.cat/doc/tripticacollida.pdf

2.2. El tractament de la diversitat cultural i lingüística

La diversitat de cultures i de llengües d'origen presents en aules, esplais, equipaments esportius, etc., des de la tasca de l'ensenyament-aprenentatge de la llengua, en comptes d'assimilar-la com una problemàtica, caldria **enfocar-la com un enriquiment i alhora una oportunitat**. I és que el fet d'acollir persones d'origens molt diversos:

- Suposa un repte amb la intenció de millorar la tasca de totes les persones que estem acollint la població nouvinguda.
- Ens permet conèixer cultures i llengües llunyanes i noves maneres de pensar i afrontar situacions quotidianes.

Des de l'àmbit educatiu és fonamental posar en pràctica l'educació intercultural, entesa com la transmissió de valors a l'alumnat per facilitar la comprensió de criteris i maneres de veure el món diferents del propi, en un marc comú de relació. Es pot fer a través de les següents **propostes**:

- Podem organitzar activitats que donin a conèixer els costums i trets culturals de les cultures d'origen de l'alumnat.
- No hem de posar un èmfasi excessiu en les identitats culturals diferents a la nostra -la qual cosa crea més distanciament-. En qualsevol activitat amb

l'alumnat convindria reconèixer tant les diferències culturals com els elements compartits. Hi ha tradicions que se celebren en moltes cultures i religions, i que potser tenen enfocaments diferents però parteixen d'un mateix costum. Per exemple, els solsticis d'hivern i d'estiu, o bé el Cap d'any.

- Al contrari del que es fa en alguns casos (en els quals l'alumnat rep poca informació), hem de donar tota la informació possible sobre la diversitat cultural i lingüística al nostre país, així com també sobre la llengua i cultura catalanes. Es tracta de parlar de la importància al nostre país del castellà i l'anglès juntament amb la de l'àrab, el xinès, el wòlof, l'urdú, etc. I explicar que la llengua comuna que uneix aquesta societat tan diversa és el català, i la cultura que compartim és la catalana.

- Transmetre la importància de **parlar les llengües pròpies** del lloc on es viu com a manera de sensibilitzar i preocupar-se de llengües que, com el català, han estat o estan minoritzades. Cal explicar, per exemple, que a casa nostra hi ha moltes persones que tenen com a primera llengua l'amazic, o el quitxua, també minoritzades, reforça l'autoestima dels seus parlants i amplia la visió de l'alumnat, nouvingut i autòcton, sobre la diversitat existent al nostre país.

Algunes dades bàsiques de la llengua catalana:

- **Llengua pròpia:** el català és la llengua pròpia del Principat de Catalunya (incloent-hi la Franja de Ponent, que depèn administrativament de l'Aragó, i Catalunya Nord a França), les Illes Balears, el País Valencià, Andorra i l'Alguer (a Sardenya).

- **Territori:** el català és la llengua pròpia dels Països Catalans, petits en dimensions però amb una tradició literària i cultural molt important (els primers textos escrits i literaris daten del segle XII).

- **Població:** el català té més de set milions i mig de parlants, dotze milions de persones la tenen com a llengua oficial, i és la novena llengua de la Unió Europea (en el territori on és oficial), i la tretzena més parlada.

Objectius >

- > Reconèixer i respectar la diversitat lingüística i cultural.
- > Convivència amb persones d'altres cultures i amb altres llengües familiars.
- > Valoració de la llengua pròpia d'un lloc.

Eina 1. **Materials pedagògics per a l'educació intercultural**

Àmbit: educació formal i no formal.

Videoteca digital. XTEC
www.xtec.cat/cgi/digital

Videoteca digital de l'XTEC del Departament d'Educació on es troben vídeos didàctics i altres materials d'interès educatiu en català. Són vídeos de poca durada. A la casella de TEMA cal escollir l'opció: *Eix transversal de la diversitat intercultural*, i apareixeran un llistat de vídeos amb relació a aquesta temàtica.

Entrecultures. Fundació Jaume Bofill
www.entrecultures.org

"Entrecultures" és un programa elaborat per la Fundació Jaume Bofill de suport a l'educació intercultural, en el qual participen persones i entitats que treballen en els àmbits de l'educació i la immigració. En el "Banc de recursos" es poden trobar referències bibliogràfiques i experiències en educació formal i en l'àmbit del lleure. Si bé moltes de les experiències no tenen una orientació lingüística específica, també és cert que es podrien adaptar per a l'acollida lingüística.

Eina 2. **Informació de la realitat sociolingüística dels territoris de parla catalana**

Àmbit: educació formal, no formal i informal, i administració pública.

Lingcat. Projecte Intercat.
www.intercat.gencat.net/viureacatalunya/lingcat.html

Lingcat és una presentació multimèdia sobre la llengua catalana, la realitat sociolingüística de Catalunya i dels territoris de parla catalana inicialment enfocada per a estudiants de mobilitat que visiten les universitats catalanes. Però aquest document també és útil per a totes aquelles persones que vulguin conèixer de manera ràpida dades actuals i útils sobre el català.

- Eina 3.**
Activitats per portar a terme en diverses àrees instrumentals i complementàries
Àmbit: educació formal i no formal.
- GRASA, R. i REIG, D.: **Quaderns Linguapax**, Unescocat, Edicions PAU, 1998.
Material enfocat de cara a l'educació per la pau i el desenvolupament, destinat als alumnes de secundària. Proposa activitats de cooperació des de les àrees de llengua, llengües estrangeres, ciències socials, ciències de la naturalesa, matemàtiques, educació física, educació plàstica, visual i música. Cada quadern treballa un aspecte diferent:
- Quadern 1.-Vivim en un sol món
  - Quadern 2.-Conviure amb els altres
  - Quadern 3.-Imatges i esterotips
  - Quadern 4.-Els Drets de la Terra
  - Quadern 5.-El restaurant del món
- Eina 4.**
Exposicions sobre la diversitat lingüística
Àmbit: educació formal, no formal i informal.
- Les llengües a Catalunya.** Universitat de Barcelona.
És una exposició itinerant que mostra com al Principat de Catalunya es parlen més de 200 llengües. Podeu veure més informació sobre l'exposició, les llengües que es parlen a Catalunya, i els quaderns d'activitats per abans i després de la visita a l'exposició, visitant el web: www.ub.es/ling/expollengues
- Les llengües, un gran tresor.** Comitè de Seguiment de la Declaració Universal de Drets Lingüístics (CIEMEN).
És una mostra didàctica que ajuda a reflexionar sobre la importància de la preservació de les llengües. Per a més informació: CIEMEN - Telèfon: 934 443 800 - www.ciemn.cat
- Eina 5.**
Fitxa didàctica sobre la diversitat lingüística i cultural.
Àmbit: educació formal i no formal
- La diversitat lingüística al món.** Linguapax
www.linguapax.org/ct/educat.html
Aquesta fitxa proposa una sèrie d'activitats –una de les quals ve acompanyada de vídeos produïts per Discovery Channel- per donar a l'alumnat algunes dades bàsiques sobre el patrimoni lingüístic del planeta i mostrar una visió sostenible de la diversitat.

2.3. La participació i l'èxit escolar en l'alumnat nouvingut

En l'àmbit de l'ensenyament reglat, **l'alumne nouvingut que no domina (suficientment) la llengua pròpia amb el pas del temps pot perdre l'interès dels continguts que es donen a l'aula** i, per tant, augmenta el seu risc d'abstenció i fracàs escolar. Tots els mestres hem de ser conscients que:

- a) La condició d'immigrant, per ella mateixa, no és una causa de l'estancament de l'aprenentatge lingüístic de l'alumne. L'alumne nouvingut té les mateixes capacitats cognitives que els autòctons, i en el cas dels alumnes plurilingües, poden tenir fins i tot més predisposició a aprendre una nova llengua.
- b) Moltes vegades, el fet que les seves necessitats i característiques no siguin tractades de manera adequada provoca que els alumnes d'origen estranger es desvinculin afectivament d'aquesta llengua i, alhora, això comporti un major risc d'abstenció escolar.
- b) No perdre el contacte amb les famílies, i procurar que assumeixin la importància de l'aprenentatge d'aquesta llengua per al futur dels seus fills. L'actitud dels pares pot influir molt en la motivació de l'alumne.
- c) Adaptar els procediments d'ensenyament-aprenentatge a l'alumnat i no a l'inrevés, i ser conscients que malgrat que hagi passat un temps prudencial d'escolarització i no s'hagin notat millores en la comprensió i l'expressió lingüística, les nostres expectatives poden ser desproporcionades a les seves possibilitats reals quant a l'adquisició de nous aprenentatges. Això pot revertir negativament en el seu rendiment. Una proposta per copsar millor el procés d'aprenentatge de l'alumnat és conèixer les principals diferències entre el català i la seva llengua d'origen. Per posar un exemple, saber que l'àrab, el xinès i l'urdú no diferencien l'ús de la majúscula i la minúscula, que l'àrab té un article únic que no diferencia ni gènere ni nombre, o que el ful i el wolof compten de cinc en cinc (per exemple, per dir set diuen "cinc i dos", per dir vuit diuen "cinc i tres", etc.).

Per això, el professorat, com a responsable -en gran part- de la integració lingüística de l'alumnat, a més de ser exigents amb el nivell de formació lingüística, hem de **fer tot el possible perquè es produeixi aquest vincle afectiu amb la llengua catalana**. Algunes **estratègies** poden ser:

- a) Reforçar l'autoestima de l'alumnat, que se sentin reconeguts, i procurar que no es desanimin. Una de les maneres de fer-ho és valorar el seu bagatge cultural i lingüístic.

Objectius >

- > Fomentar el desig d'aprendre la llengua catalana.
- > Reforç de l'autoestima i imatge positiva d'un mateix.
- > Suport de les famílies als aprenentatges escolars.
- > Avaluació adequada dels progressos escolars.

Eina 1.

Realització de tallers creatius de teatre, contes, etc. a partir de lectures en català

Àmbit: educació formal i no formal.

A més de l'autoestima, en aquest tipus d'activitats també es treballa l'expressió oral, expressió corporal, dinàmica de grup, etc. En els assajos es creen grups naturals i creix l'autoestima dels nois perquè tenen un paper específic; és una manera de sentir-se importants i reconeguts per tothom. Així mateix, els alumnes amb dificultats lectores, poden assumir un paper que els ajudi a desenvolupar-se de manera autònoma.

Un recurs per adquirir llibres per a alumnes amb dificultats - transitòries, en el cas dels nouvinguts- lectores i/o de comprensió és a través de l'associació Lectura Fàcil. Aquesta associació ha elaborat un llistat de llibres, audiovisuals, documents electrònics, etc. amb el logotip LF (Lectura Fàcil). Per a més informació:

Lectura Fàcil. Publicacions LF

www.lecturafacil.net

a/e: lecturafacil@cobdc.org

Eina 2.
**Material per prendre
consciència del propi
bagatge cultural i lingüístic.**

Àmbit: educació formal
i no formal.

Portfolio Europeu de les Llengües. Servei de Polítiques Lingüístiques i de la Formació en Llengües del Consell d'Europa.

Consisteix en un document promogut pel Consell d'Europa, en el qual tots aquells que aprenen o han après una llengua, ja sigui a l'escola o fora, poden enregistrar les seves experiències d'aprenentatge de llengües i cultures. Per a més informació, podeu trobar aquesta publicació a:

Mediateca dels Centres de Recursos Pedagògics. XTEC
www.xtec.cat/cgi/mediateca_crp

Eina 3.
**Orientacions per al
professorat sobre el
funcionament d'algunes
llengües d'origen de
l'alumnat nouvingut.**

Àmbit: educació formal
i no formal.

Col·lecció "Llengua, immigració i ensenyament del català", Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar i Família.

Aquesta col·lecció de llibres proporciona als mestres i professorat que ensenya català als alumnes nouvinguts una eina que els serveix per apropar-se a la llengua d'origen dels seus alumnes, bàsicament, per tenir una idea general del funcionament de la gramàtica d'aquestes llengües (fula, wolòf, panjabi, àrab, xinès, romanès, soninké, mandinga, ucraïnès, berber i tagal).

2.4. L'aprenentatge lingüístic en el lleure

Actualment, en les entitats de lleure (equipaments esportius, esplais, casals, etc.) és primordial que es faci una **reflexió seriosa** i s'estableixin uns **criteris clars sobre el tractament de la llengua catalana i el model lingüístic dels professionals** que hi treballen, perquè:

- Aquests espais tenen una funció educadora i d'integració social i lingüística que no pot anar deslligada de la tasca dels centres escolars.
- Ofereixen una situació avantatjada pel que fa a la integració lingüística: l'aprenentatge del català s'aconsegueix més fàcilment, ja que la llengua es va adquirint d'una manera natural i espontània, tot convivint, parlant i jugant. Ignorar aquesta qüestió és, de fet, negar l'oportunitat a l'alumnat d'integrar-se més ràpidament en la societat d'acollida.

És important que l'entitat o el centre de lleure sensibilitzi i faci arribar aquest missatge també al voluntariat. El fet que sovint siguin persones que disposen de poc temps fa que sigui poc freqüent plantejar-los en quina llengua s'han de relacionar normalment amb els infants o joves (vegeu també el tema 1.1).

A continuació, exposem algunes **propostes per als educadors, monitors i voluntariat perquè l'alumnat nouvingut pugui practicar el català al centre de lleure**:

- Tenir un comportament basat en una alta fidelitat lingüística a la llengua catalana (vegeu també el tema 1.1). Convé mantenir sempre el català independentment de quina llengua d'origen tingui l'interlocutor, i no canviar de llengua llevat que, com a mínim, ens ho demanin.
- En l'àmbit esportiu, especialment, els monitors podem començar per catalanitzar expressions i mots que han estat substituïts sobretot pel castellà. Per exemple, en el bàsquet, cada cop que diríem "canasta", canviar-la per "cistella"; o bé en lloc de "mate" canviar-la per "esmaixada", etc. Ens podem ajudar amb els diccionaris especialitzats, també disponibles a Internet.
- Triar jocs i activitats de lleure en llengua catalana. Actualment podem trobar a Internet força referències bibliogràfiques o fins i tot materials que es poden consultar gratuïtament.
- Organitzar activitats fora del centre que tinguin a veure amb la cultura i la societat catalana, i sempre assegurar-nos que es faran en llengua catalana.

Objectius >

- > Establir unes pautes de comportament lingüístic als centres socioculturals i esportius.
- > Sensibilitzar sobre la necessitat d'emprar el català amb l'alumnat nouvingut.
- > Fer del català la llengua vehicular en totes les activitats de lleure.

Eina 1.

Vocabulari esportiu en català.

Àmbit: educació formal, no formal i informal.

Diccionaris d'esports. TERMCAT.

www.termcat.cat/biblioteca/

Diccionaris de mots relacionats amb diversos esports. Entre ells, hi ha un diccionari de futbol en línia amb les equivalències corresponents a altres llengües (castellà, francès i anglès). Aquest s'inclourà com a part del Diccionari general de l'esport, actualment (febrer del 2007) en procés d'elaboració.

Eina 2.

Activitats de lleure per conèixer Catalunya.

Àmbit: educació no formal i informal.

Quedem?

Programa d'itineraris culturals organitzat per Òmnium Cultural que té la finalitat de promoure l'ús de la llengua catalana entre persones autòctones i persones nouvingudes i facilitar el coneixement de la cultura catalana. Es proposen activitats per descobrir Catalunya: des d'itineraris comentats, xerrades, activitats culinàries, concerts, tallers, descobrir festes i tradicions, anar al museu o al teatre. Seria interessant que les entitats de lleure, les AMPA, les associacions de suport a la immigració o altres organitzacions civils difonguessin -o si s'escau, col·laboressin- amb aquest tipus d'activitats de descoberta de l'entorn.

Per a més informació:

Òmnium Cultural - Telèfon: 93 306 96 26 - www.quedem.omnium.cat

Eina 3.

Programa d'integració lingüística en català

Àmbit: educació informal

El programa "**Voluntaris per la Llengua**" té per objectiu posar en contacte persones que volen practicar el català (aprenents de català) amb persones que volen dedicar unes hores del seu temps a ajudar-les a practicar-lo (voluntàries). Ser voluntari o aprenent d'aquest programa implica comprometre's a dedicar 10 hores, una hora per setmana, a conversar en català. "Voluntaris per la Llengua" ha estat seleccionada com una de les 10 millors pràctiques d'aprenentatge d'una llengua a la Unió Europea.

Per a més informació: Secretaria de Política Lingüística
Telèfon 93 567 10 31 - a/e: spl.presidencia@gencat.net
www6.gencat.net/llengua/voluntaris

Eina 4.

Activitats culturals o lúdiques en llengua catalana enfocades a l'educació intercultural.

Àmbit: educació formal i no formal.

CASAS, M., CASAS, N. i BONAL, E.: **Diversita't. Cançons, danses... activitats i recursos per a la convivència en la diversitat**, Fundació Jaume Bofill, Barcelona, 2005.

Diversita't és un recurs per a mestres i educadors per treballar la diversitat a partir de la música. S'ofereixen orientacions i criteris, i remarquen, més enllà de les activitats, la gran importància de l'acompanyament educatiu a l'hora de dur-les a terme. El material consisteix en un dossier de 170 pàgines on es recullen les propostes i dos CD amb els enregistraments de les músiques.

Consultable a:

www.entrecultures.org/04_calidos/diversitat.htm

ESSOMBA, M. A. (coord.): **Sanduk, Guia per a la formació dels educadors i les educadores en immigració i interculturalitat**, Generalitat de Catalunya (Secretaria General de Joventut) i Fundació Jaume Bofill, Barcelona, 2001

Sanduk és una guia adreçada sobretot a la formació dels educadors, però també conté activitats que es poden portar a terme amb nois i noies en centres de lleure. En el bloc d'"Activitats per a monitors" trobem activitats de l'àmbit de la salut, l'esport, la natura, etc. relacionades amb la interculturalitat i la immigració.

Consultable a:

www.entrecultures.org/04_calidos/04_sanduk.htm

Eina 5.

Jocs en llengua catalana

Àmbit: educació formal, no formal i informal.

BALAGUER, C., RIPOLL, O.: **Xarranca. Jocs per a l'aprenentatge del català oral per a nouvinguts**, Generalitat de Catalunya, Fundació Jaume Bofill, Barcelona, 2002.

Xarranca és un material que ofereix diversos jocs tradicionals que es presenten amb petites diferències en molts llocs del món.

Consultable a: www.entrecultures.org/04_calidos/04_xarranca.htm

Jocs en català. Consorci per a la Normalització Lingüística.

www.cpnl.cat/jocs

Recull de jocs del Consorci per a la Normalització Lingüística, a més d'una llista de webs on trobareu jocs en línia o altres pàgines de jocs.

3. Les relations sociales

3.1. Relacions amb els alumnes nouvinguts

Els centres escolars i els de lleure són espais d'articulació de relacions humanes. És per això que l'interès per aprendre la llengua també pot augmentar si existeix un **clima afavoridor** per a la integració relacional. Alguns suggeriments:

- a) En les relacions amb l'alumnat nouvingut, cal advertir als professors, educadors, etc. quan tenen actituds massa paternalistes o bé quan creen un distanciament excessiu amb l'alumnat. També quan es tracta de l'ensenyament-aprenentatge de la llengua. Sovint s'infravaloren les seves capacitats ("pobrets, a sobre encara volem que aprenguin el català"), o s'evita parlar-los en català per prejudicis ("és que no el volen aprendre"). A més, cal pensar que molts nois i noies nouvinguts coneixen més d'una llengua, per la qual cosa no representa cap anormalitat el fet d'haver d'aprendre la llengua pròpia del país, a més d'altres llengües internacionals.
- b) Cal desmuntar els tòpics sobre el fenomen de la immigració, que en certs casos poden fomentar actituds racistes i la marginació de determinats grups. El tòpic "és que no es volen integrar" pot justificar accions segregadores en alguns àmbits relacionats amb l'acollida. Però hi ha dades que demostren que la realitat és tota una altra: l'augment de la demanda d'inscripció als cursos de català en centres de normalització lingüística en els darrers anys mostra que hi ha una voluntat creixent d'adaptar-se al país d'acollida. Així doncs, és molt important reconèixer aquests prejudicis en el moment que es manifesten i transmetre els pressupòsits falsos sobre els quals se sustenten tant a tot l'alumnat com als companys i companyes de feina.
- c) Podem portar a la pràctica estratègies comunicatives que tinguin en compte l'origen cultural i la llengua d'origen, com ara:
  - Pronunciar de manera acurada els seus noms.
  - Conèixer i utilitzar les comunicacions lingüístiques pròpies de la seva llengua en el moment de l'arribada o els adéus.
  - Si es treballa per projectes o centres d'interès, fer que els temes tinguin a veure amb el seu origen o la seva vida.

Objectius >

- > Relacions equitatives amb l'alumnat.
- > Trencar els prejudicis i tòpics.
- > Aproximació a la identitat cultural i lingüística de l'alumnat nouvingut.

Eina 1.
Dades que trenquen tòpics.
Àmbit: educació formal,
no formal i informal,
i administració pública.

La Secretaria per a la Immigració, l'any 2005, amb motiu del Dia Internacional per a l'Eliminació de la Discriminació Racial, va obrir l'espai **Dades que trenquen tòpics**. En aquest apartat s'inclouen dades actualitzades que ajuden a tenir una percepció sobre la immigració i els seus efectes més ajustada a la realitat. Per exemple:

Un altre tòpic freqüent és que els immigrants 'no es volen integrar', i que 'no aprenen la llengua'. Si observem l'evolució d'inscrits als cursos de català que organitza el Consorci per a la Normalització Lingüística, comprovem que el nombre d'alumnes inscrits en aquests cursos ha anat en augment des del curs 2000-2001, fins al punt que el curs 2003-2004 gairebé un 41% dels inscrits va ésser d'origen estranger (...)

Les dades també desmunten un altre tòpic: que d'entre tots els estrangers, els d'origen llatinoamericà són els que menys s'interessen per aprendre la llengua. A la taula queda demostrat que representen un percentatge molt alt del total d'alumnes estrangers: el curs 2003-2004, per exemple, pràcticament la meitat dels alumnes d'origen estranger eren llatinoamericans.

Per a més informació:

www.gencat.net/benestar/immi/topics/index.htm

Eina 2.
Novel·la sobre els nous catalans i catalanes del segle XXI.
Àmbit: educació formal,
no formal i informal,
i administració pública.

EI HACHMI, NAJAT: **Jo també sóc catalana**, Columna, Barcelona, 2004.

Novel·la sobre l'experiència de formar part d'una família d'origen immigrant i al mateix temps la seva pertinença a Catalunya. Un llibre que ajuda a entendre com és el conjunt dels ciutadans catalans en l'actualitat.

3.2. Relacions amb les famílies nouvingudes

Al llarg del curs és important que **coneguem quines són les expectatives i percepcions de les famílies** respecte als aprenentatges dels seus fills:

- Amb els pares d'alumnes d'educació infantil i primària, es poden aprofitar els moments en què esperen els fills per parlar amb ells (a l'entrada de l'escola, quan hi ha una excursió, quan surten de l'esplai, etc.).
- Amb els pares d'alumnes de secundària, pel fet que no és tan usual que vinguin a buscar-los, caldrà pactar entrevistes al llarg del curs. Hi ha casos, però, en què les llargues jornades laborals que tenen les famílies poden fer molt difícil concertar entrevistes dins de l'horari escolar. Per això és bàsic que a la primera entrevista s'expliqui bé com funciona aquí l'ensenyament i es deixin clares les normatives del centre (vegeu també el tema 1.4).

D'altra banda, cal que les famílies vegin **l'efectivitat de la llengua que aprenen els seus fills**, tant perquè s'impliquin en la tasca educativa com per animar-les a aprendre la llengua.

Les associacions de pares i mares d'alumnes (AMPA) poden portar a terme algunes pràctiques en aquest sentit:

- Crear acords o convenis amb ens com el Consorci per a la Normalització Lingüística (www.cpnl.cat) o bé altres entitats locals que organitzin cursos de català i actuacions de dinamització lingüística per a pares i mares.
- Implicar les famílies nouvingudes a participar a l'AMPA sense deixar de banda la tasca que fa l'escola d'impulsar l'ús del català en totes les activitats (en les reunions, les activitats que organitzi, els documents que redacti, etc.).
- Aprofitar l'organització de xerrades o cursos per a pares (cursos de cuina, tallers per aprendre a cosir, etc.) per explicar trets destacables de la nostra llengua i cultura, així com per conèixer la seva llengua i cultura d'origen. És molt important que valorem tant les diferències culturals com els elements compartits amb les diverses cultures d'origen dels pares.

Objectius >

- > Coneixement de les expectatives familiars.
- > Participació dels pares i mares nouvinguts en les activitats del centre.
- > Coneixença entre les famílies autòctones i nouvingudes.

Eina 1.

**Recursos lingüístics
per a les AMPA**

Àmbit: educació informal.

EDU 365. Mares i pares. Informació i recursos. Models de documents.

www.edu365.cat/mareipare/index_formularis.htm

Web que ofereix a tots els pares i mares que formen part d'una AMPA eines i recursos que els faciliten el funcionament de l'entitat en català: models per fer una acta, una memòria d'activitats, un projecte d'activitats, etc.

Eina 2.

**Informació sobre els
hàbits i costums de
la societat catalana.**

Àmbit: educació formal,
no formal i informal.

Ajuda'm. Projecte Intercat

www.intercat.gencat.net/emrelaciono/ajudam.html

La guia "Ajuda'm" poden utilitzar-la les persones implicades en l'acollida no només d'estudiants estrangers sinó també de la població nouvinguda en general, per explicar diversos aspectes de la quotidianitat i costums dels catalans i les catalanes. Es pot trobar en català, castellà i anglès.

4. Bones pratiques

Experiència 1: Compartim converses!

Àmbit: educació formal

Organització: Projecte en xarxa des de l'Aula d'Acollida de l'IES El Cairat i l'IES El Castell d'Esparraguera, i el Servei Local de Català d'Esparraguera.

Destinatari: alumnat d'IT de 12-18 anys.

Descripció:

Formació de parelles de conversa en català entre l'alumnat d'incorporació tardana (IT) que necessita aprendre la llengua i fer amics en el país d'acollida i l'alumnat catalanoparlant voluntari. Es tracta de dos programes diferenciats:

1. Dins de l'institut, en horari escolar, a l'hora de l'esbarjo, per a tot l'alumnat dels IES (12-18 anys). Les converses es desenvolupen en el context de l'institut: a les Aules d'Acollida, a la biblioteca, a la sala d'informàtica, etc. Els voluntaris reben el suport dels tutors de l'aula d'acollida per als temes de conversa (es procura que tinguin relació amb les activitats escolars, projectes de l'escola, etc.).
2. Extensió del programa *Voluntaris per la Llengua* del Consorci per a la Normalització Lingüística a la franja d'edat de 16-18 anys, mitjançant un projecte en xarxa entre els dos IES i el Servei Local d'Esparraguera. Aquest programa es basa en el compromís que les parelles es trobin una hora a la setmana per parlar en català. Així, les converses es desenvolupen fora de l'institut i els temes són lliures en aquest cas.

Tant en un projecte com en l'altre es fa una formació als voluntaris perquè les converses estiguin correctament dirigides.

Objectius >

- > Modificar el comportament lingüístic del professorat i l'alumnat.
- > Normalització de la llengua.
- > Arrelament de la població, novinguda a través de noves coneixences.
- > Autonomia per poder-se desenvolupar sols als llocs.

Per a més informació:
Servei Local de Català
d'Esparraguera

Telèfon: 93 777 18 01
a/e: esparreguera@cpln.org

Anàlisi de l'experiència *Compartim converses!*

Aquesta experiència representa una bona oportunitat perquè els alumnes novinguts trobin espais fora de l'aula per poder aprendre el català, o bé millorar-lo, en el cas dels alumnes no catalanoparlants que el coneixen i que volen començar a practicar-lo. Però també suposa una bona ocasió per incentivar nous vincles i crear factors protectors emocionals que fomentin la cohesió social als instituts.

A més, és interessant la proposta que han fet els seus impulsors en aquells instituts i centres de normalització lingüística que vulguin posar en pràctica aquest projecte, de crear una *Xarxa d'IES per la Llengua*, amb l'objectiu de posar en comú les experiències que es duguin a terme al nostre país.

Experiència 2: La ràdio com a estímul per a l'ús de la llengua catalana

Àmbit: educació formal.

Organització: CEIP Mare de Déu de Montserrat de Terrassa.

Destinataris: alumnes d'educació infantil i primària.

Descripció:

Creació d'una ràdio on els alumnes fan els seus programes i elaboren els continguts dins les diferents matèries curriculars. Els tutors s'encarreguen de les seves propostes de programes i d'elaborar els guions amb la col·laboració de l'alumnat.

Prèviament es porta a terme la formació i assessorament dels tutors de cada curs amb referència a la terminologia característica de les emissores radiofòniques. També s'efectua una formació específica per als alumnes encarregats dels aspectes tècnics per preparar-los en les tasques rellevants de les emissions (control de la taula de mesclades, entrades i sortides de so...).

Els tutors treballen amb els alumnes en la preparació dels programes (cerca d'informació, elaboració de textos, etc.). I els docents corregeixen l'ortografia i l'estil.

Es crea una graella de programació setmanal amb el contingut i a partir d'aquí es redacta el guió original de la programació del dia. Cada setmana es fan dos programes: un amb els alumnes d'educació infantil i cicle inicial, i un altre amb els alumnes de cicle mitjà i superior de primària.

Font: www.xtec.cat/perfiles/perfiles26/index.htm

Aquest projecte va guanyar un concurs convocat per la Fundació Enciclopèdia Catalana, amb el qual el CEIP va poder adquirir tot el material tècnic necessari.

Objectius >

- > Augmentar el nivell de coneixement de la llengua catalana.
- > Motivar l'alumnat nouvingut a utilitzar el català.

Per a més informació:
Telèfon/Fax: 93 785 09 99
www.xtec.cat/ceipmontserrat

Anàlisi de l'experiència La ràdio com a estimul per a l'ús de la llengua catalana

Aquesta experiència es podria portar a terme també fora de l'escola, en centres de lleure, a través dels continguts propis de l'educació no formal.

Pel que fa a la infraestructura, en el cas de no disposar de taula de so o d'un alumne que conegui la tècnica de muntatge, pot ser igualment viable amb recursos menys sofisticats com ara amb l'ús d'un magnetòfon.

Experiència 3: "Shabab Al-Gad", programa de suport a la integració escolar

Àmbit educatiu: educació formal i administració pública.

Organització: Ajuntament de Mataró i Casal de Joves Xerinola

Destinatari: alumnes d'origen magribí de segon cycle d'educació primària, i primer i segon cycle d'ESO.

Descripció:

Aquest projecte cerca aportar informació perquè en el futur les noies d'origen magribí (en aquest cas, aquest grup mostrava uns índexs d'absentisme elevats) segueixin algun tipus de formació que els pugui ser útil sobretot a l'hora de trobar una feina. El projecte té en compte dues vessants:

1. La preventiva, dirigida a noies de 6è de primària i d'ESO, perquè siguin conscients que la formació és necessària per a la transició escola-treball, així com també l'ús de la llengua pròpia.
2. La compensadora, dirigida a noies que han deixat el circuit educatiu, amb la finalitat d'aportar informació orientada a la formació i l'ocupació, i de reconduir-les cap al circuit educatiu.

A través d'un conveni amb la delegació de Mataró d'Òmnium Cultural, es fan cursos de català a aquestes alumnes.

Els professionals que treballen en aquest projecte són: un coordinador del projecte, un educador social i un mediador intercultural. Totes les activitats es fan en horari extraescolar.

Objectius >

- > Promoure la continuïtat en els estudis de les alumnes amb dificultats per continuar el circuit educatiu.
- > Millorar el domini del català de les alumnes.
- > Informar i sensibilitzar, tant a les noies com a les seves famílies, sobre la formació reglada i no reglada, i les sortides professionals que ofereix.
- > Informar les noies i les seves famílies dels espais i recursos de lleure. Potenciar la comunicació intercultural entre l'escola i les famílies.

Per a més informació:
Ajuntament de Mataró.
Àrea de Serveis Personals.
Nova Ciutadania
Telèfon: 93 758 22 85
93 758 24 83

Anàlisi de l'experiència *Shabab Al-Gad*

Aquesta experiència es podria adaptar per a qualsevol col·lectiu d'alumnes que mostrin un grau elevat d'absentisme escolar. Així mateix, és important que, a banda dels cursos de català, les sessions informatives i la documentació escrita es facin en aquesta llengua i s'expliqui la funció del català com a eina d'inclusió laboral.

D'altra banda, a més del mediador intercultural també es podria proposar una figura dinamitzadora de l'AMPA per tal de col·laborar en la part de la comunicació entre l'escola i les famílies novingudes.

Experiència 4: Casal-escola Llengua d'estiu Xia Tian

Àmbit: educació no formal.

Organització:
Associació Sociocultural
La Formiga (Barcelona).

Destinatari: infants i
adolescents d'origen xinès.

Descripció:

Aquest casal d'estiu pretén cobrir les necessitats lingüístiques i de coneixença de la societat d'acollida d'infants i joves xinesos a Santa Coloma de Gramanet. El casal porta a terme de forma combinada classes de català amb altres activitats a través de les quals també s'aprèn la llengua:

1. Formació en llengua catalana tenint en compte l'edat i el seu nivell de comprensió i expressió oral i escrita.

2. Oci per la llengua. Realització d'activitats lúdiques que tenen com a centre d'interès implícit l'aprenentatge de la llengua. Les activitats es fan seguint aquests criteris:

- a) La llengua és un element natural de joc.
- b) Els participants no poden parlar la llengua d'origen.
- c) Els monitors parlen en català i realitzen activitats també orientades a l'aprenentatge d'aquesta llengua.

Cal dir que és necessària la col·laboració d'un mestre o monitor xinès o que parli aquesta llengua per a poder traduir la informació més complexa.

3. Activitats familiars. El primer dia del casal es fa una sessió informativa amb les famílies per explicar-los el funcionament del casal, la normativa, la importància de l'aprenentatge de la llengua i les activitats d'oci, etc. Es compta amb aquesta persona xinesa o que el parla.

Aquesta experiència va ser la guanyadora dels Premis Francesc Candel 2006.

Objectius >

- > Ensenyar la llengua catalana als infants i adolescents nous i noves.
- > Proporcionar un oci socialitzador.
- > Facilitar el coneixement de l'entorn i de la societat d'acollida.
- > Promoure un espai de relació amb nois i noies autòctons a través de la creació d'espais coordinats entre el Casal i altres casals o campus esportius de la ciutat.

Per a més informació:
Associació Sociocultural
La Formiga
Telèfon: 93 443 82 07
a/e: info@laformiga.org

Anàlisi de l'experiència Casal-escola de Llengua d'estiu Xia Tian

Aquesta experiència no necessàriament s'ha de portar a terme en casals que acullen una única comunitat lingüística, sinó que seria positiu que s'implementés en casals on hi ha nois i noies nous i noves d'origens diversos i també d'aquí, de manera que es reforçés el procés socialitzador dels joves.

Les classes de formació de llengua catalana s'haurien de diferenciar per grups d'alumnes segons les seves necessitats (en el cas dels alumnes catalanoparlants, es podria oferir la possibilitat de fer classes de reforç de llengua). En qualsevol cas, es tractaria de portar a terme un casal on la llengua fos l'eix transversal. Les activitats d'oci podrien tenir els mateixos criteris establerts per La Formiga; i en el cas de casals on hi ha una presència destacable d'una comunitat lingüística (sobretot si és d'una llengua no romànica), seria també convenient comptar amb el suport d'algun educador que conegués aquesta llengua.

Experiència 5: Som amigues

Àmbit: educació informal.

Organització: Vocalia de Dones de l'Associació de veïns Rocafonda-Ciutat Jardí (Mataró).

Destinatari: dones adultes, siguin nascudes o no a Catalunya.

Descripció:

Arran del projecte que portava a terme la Vocalia de Dones anomenat "Totes plegades", de descoberta de l'entorn, alfabetització jurídica i llengua catalana per a dones nouvingudes, va sorgir la necessitat de crear lligams entre aquestes dones i les que ja vivien al barri. Prenent la idea del programa *Voluntaris per la Llengua* (Secretaria de Política Lingüística), van crear un projecte que hem anomenat "Som amigues", amb els objectius de crear lligams entre les dones de diferents cultures que conviuen en un mateix barri.

Les dones de parla habitual catalana actuen d'acollidores de les dones que encara no parlen català, sent un dels objectius principals la coneixença i l'amistat entre totes dues. Inicialment, es fa una reunió informal per explicar a les dones autòctones com relacionar-se en català. Posteriorment, en les activitats que organitza la Vocalia de Dones en el marc d'aquesta pràctica, també s'estableix el català com a llengua vehicular.

Per facilitar les converses, pot ésser d'ajuda el llibre següent:

Contes per parlar, Generalitat de Catalunya, Secretaria de Política Lingüística, 2006

És una nova col·lecció pensada especialment per a parelles lingüístiques del programa Voluntaris per la Llengua, i per a totes les persones que vulguin practicar la llengua catalana a partir de la lectura. Es toquen temes de cultura catalana.

Per a més informació, truqueu al telèfon: 93 567 10 31

Objectius >

- > Crear lligams de coneixença i amistat entre dones de diferents procedències culturals.
- > Incrementar l'ús de la llengua catalana com a llengua vehicular entre les dones dels nostres barris.
- > Ajudar a parlar en català les dones que fa anys que viuen a Catalunya, però que no s'atreveixen a fer-ho.
- > Fer d'enllaç entre les dones que participen en els diversos projectes de la Vocalia de Dones però que potser no es coneixen entre si.

Per a més informació:
Vocalia de Dones
de l'Associació de veïns
Rocafonda-Ciutat
Jardí (Mataró).
Telèfon: 93 755 16 81

Anàlisi de l'experiència *Som amigues*

Aquesta experiència, que ha tingut uns resultats molt positius, ha unit dones autòctones del barri amb dones novvingudes, fonamentalment magribines, i també ha suposat un avenç en la comunicació entre aquestes mares i els seus fills, ja que en un principi les mares no entenien la llengua que aprenien els fills a l'escola.

Aquest projecte, que pot endegar-se des de qualsevol associació de veïns, és interessant no només per implicar els no catalanoparlants a aprendre el català, sinó com a contribució a la cohesió social del barri.

Experiència 6: Formació lingüística a l'empresa

Àmbit: administració pública i empresa.

Organització: Consorci per a la Normalització Lingüística i Grup Bon Preu.

Destinatari: treballadors i treballadores de l'empresa amb coneixements insuficients de català.

Descripció:

El català és la llengua vehicular que utilitza l'empresa de distribució Bon Preu per adreçar-se als seus treballadors, i no només en les comunicacions orals, sinó també en totes les comunicacions escrites: la revista interna, el correu intern, etc. Al mateix temps, el català és la llengua habitual d'atenció als clients.

Tanmateix, es va detectar la necessitat creixent de millorar les habilitats lingüístiques dels treballadors en llengua catalana. Per això, mitjançant el Centre per a la Normalització Lingüística s'ha previst (pel 2007) oferir cursos de català a catalanoparlants que tinguin un nivell molt bàsic, amb l'objectiu que el puguin perfeccionar tant oralment com per escrit mitjançant el Consorci per a la Normalització Lingüística.

Objectius >

- > Perfeccionar el domini oral i escrit de la llengua catalana dels treballadors.
- > Adequar els coneixements lingüístics a les necessitats dels clients.
- > Millorar la qualitat en l'atenció al client.

Per a més informació:
Consorci per a la Normalització Lingüística
Telèfon: 93 272 31 00
www.cpnl.cat

Anàlisi de l'experiència de formació lingüística a l'empresa

Aquesta experiència resol la dificultat de moltes persones novingudes per adaptar-se als horaris de l'oferta actual dels cursos de català. En aquest sentit, fora adient que l'Administració pública facilités a les empreses la realització de cursos de formació lingüística als seus treballadors dins de l'horari laboral.

Annex

Manifest En català trenquem murs i obrim fronteres!

Avui dia de Sant Jordi de 2006 les nostres associacions, les quals legítimament representem, volem compartir amb la resta de la ciutadania catalana les nostres reflexions a l'entorn de la llengua i de la condició que totes les nostres associacions compartim: la de ser tractats com a "immigrants" o estrangers a la societat catalana, la nostra societat.

Amb l'ús la llengua ja estem trencant murs. L'ús del català permet una aproximació real entre els ciutadans de Catalunya. Entre els que han arribat primer i els que han arribat després. Fent servir la llengua ningú no et pregunta d'on ets. És amb l'ús del català que ets reconegut com a propi del lloc. Si fem servir el català estem considerant que els nostres interlocutors i nosaltres assolim, ni que sigui simbòlicament, el rang de ciutadà.

La defensa del català és la defensa de totes les nostres llengües. Volem transmetre la importància que té parlar les llengües pròpies del lloc on es viu. I que quan algú visiti els nostres països de procedència es sensibilitzï i es preocupi per aquestes llengües que, com el català, han estat i estan minoritzades.

Parlant català expressem que volem viure en aquesta societat. Expressem que ens importen els problemes de la societat en què vivim, la societat catalana, la nostra societat.

En aquesta societat podem viure en totes les nostres llengües, i la llengua comuna, aquella que ens uneix, és el català. A Catalunya vivim en xinès, wòlof, urdú, quitxua, gallec, francès, castellà, àrab, amazik, i l'idioma amb el qual tots i totes participem en la construcció d'aquest país és el català

El català és condició necessària per accedir a la ciutadania però no suficient, també són indispensables nous drets socials i polítics. La llengua és el millor vehicle per fer comunitat més enllà de la comunitat lingüística. L'ús de la llengua és la millor manera i la més fàcil d'implicar-se en la societat civil catalana i de construir la millor societat i més justa per a tothom.

La llengua és una eina d'aproximació i no pas un instrument de confrontació. Només si és oferta com a tal ens servirà per trencar murs, per desfer fronteres. Cap persona individualment és la culpable de la situació insatisfactòria de la nostra llengua.

Estem convençuts i convençudes que la força d'aquest país i del català és la gent que parlem la llengua, que poble el país i que hi treballem. Els qui venim d'altres llocs del món, on es pateixen imposicions com les que ha patit i pateix aquest poble, continuarem construint Catalunya i farem tot el que estigui a les nostres mans i a les de les institucions catalanes per trencar tots els murs i obrir totes les fronteres.

Barcelona, 23 d'abril del 2006

Entitats signatàries del Manifest: Plataforma per la Llengua, Associació d'Amics del Poble Marroquí (Itran), Associació Catalana de Residents Senegalesos, Associació Cultural Marfilenya, Associació de Treballadors Immigrants i Marroquins de Catalunya, Associació de Treballadors Pakistanesos, Asociación de Mujeres Chinas de Catalunya, Asociación de Mujeres Ecuato-guineanas E'Waiso Ipola, Asociación de Inmigrantes ecuatorianos en Catalunya para la Solidaridad y la Cooperación (Llactacarú), Casal Argenti de Barcelona, Centro Boliviano-Catalán, Centre Cultural Camí de la Pau, Cornellà Sense Fronteres, Membre de Agraw Amazic N Katalunya, Associació de Dones Amazigues per la Cultura i el Desenvolupament, Comunitat Palestina de Catalunya, FASAMCAT (Federació d'Organitzacions Americanes de Catalunya), El Mirador dels Immigrants, i Veü Pròpia.

Bibliografia

- ALEGRE, M.A: Educació i immigració: l'acollida als centres educatius, Editorial Mediterrània, Barcelona, 2005
- ESSOMBA, M.A: " Oh benvinguts, passeu, passeu..." a Perspectiva escolar, núm. 266, juny 2002
- FALGÀS, M., VENTURA, M., VILANOVA, D, CAMPS, R.: " Acolliment lingüístic", a Perspectiva escolar, núm. 266, juny 2002
- GOMÀ, N. i SÁNCHEZ, I.: L'alumnat nouvingut i el català: una perspectiva transversal, Plataforma per la Llengua, Barcelona, 2005
- VILA, I.: L'ensenyament del català a les persones immigrades: aspectes tècnics i educatius, Universitat de Girona, Departament de Psicologia, febrer 2003
- MIQUEL, L.: " Reflexions sobre la metodologia d'ensenyament de llengua a immigrants" a Llengua i ús, núm. 3, maig-agost 2005
- MUNDET, D. i FERNÁNDEZ, M.: " L'acollida lingüística: cohesió i ciutadania" a Llengua i ús, núm.3, maig-agost 2005
- PADRÓS, M., ZAFÓN, A., FUNES J. i PUIG, J.M: " Educar millor és possible. Un projecte d'innovació a l'IES Miquel Tarradell" a Finestra Oberta, núm. 40, abril 2004
- RANCÉ, LL.: " L'alumnat d'incorporació tardana: reflexions entorn de l'ensenyament-aprenentatge de la llengua", a Articles, núm. 23. gener-març 2001
- RODRIGO, M.: " La comunicació intercultural", a Perspectiva i diversitat, núm. 4, desembre 1998.
- ROVIRA, M., CASTELLANOS, E., FERNÁNDEZ, M. i SAURÍ, E.: El català i la immigració, Plataforma per la Llengua, Ed. Mediterrània, Barcelona, 2004.

SUBIRATS, J. i ALBAIGÉS, B (coord.): “Educació i comunitat. Reflexions a l’entorn del treball integrat dels agents educatius”, Fundació Jaume Bofill, a Finestra Oberta núm. 48, febrer 2006

VARIS: Guide pratique de la gestion de la diversité interculturelle en emploi, Emploi-Quebec (Direction régionale de Montréal) et Mouvement québécois de la qualité, Groupe Conseil Continuum, 2005.

Internet

Marc europeu comú de referència per a les llengües: aprendre, ensenyar, avaluar
Publicacions en línia de la Secretaria de Política Lingüística a:
www6.gencat.net/llengcat/publicacions/marc

Pla d’acollida del centre docent. Generalitat de Catalunya. Departament d’Educació.
Servei de Difusió i Publicacions, Barcelona, 2001
www.gencat.cat/educacio/depart/acollida.htm

Plans d’acolliment lingüístic
www6.gencat.net/llengcat/immigra/plans.htm

Pla per la Llengua i La Cohesió Social.
www.xtec.cat/lic/intro/documenta/Pla_LIC_0405.pdf

Altres referències

L’acolliment lingüístic. Segona Jornada de presentació de materials i experiències,
Generalitat de Catalunya, Consorci per a la Normalització lingüística, Institut de
Ciències de l’Educació Josep Pallach (Universitat de Girona), Girona, setembre
2006.

La Plataforma per la Llengua vol agrair la col·laboració de totes les persones que han fet possible la realització d'aquesta guia.

Amb la col·laboració de la Fundació Lluís Carulla.

© Plataforma per la Llengua
Dipòsit legal: B-10015-2007
Barcelona, febrer del 2007

Disseny i maquetació: Josep Ramon Canellas
Il·lustracions: Clic Traç sccl

**PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA**

Si vols col·laborar amb la Plataforma per la Llengua, contacta amb nosaltres o visita la nostra plana web

c/ Diputació, 276. Planta baixa. 08009 Barcelona
Tel. 93 321 18 03. a/e: info@plataforma-llengua.cat

www.plataforma-llengua.cat